

A XXIV. Önkormányzati Költségvetési és Adókonferencia Adófórumára érkezett alábbi kérdésekre kialakított szakmai álláspont

1. Iparüzési adó, külföldi telephelyen is adózik a vállalkozás, legalábbis a megosztásnál ezt feltünteti. A megosztás külföldön magasabb összeg, mint a magyarországi telephelyen. Adóellenőrzésért rendeltük el. Bekértük a megosztásra vonatkozó adatokat. Nyilatkozott, hogy külföldön nem fizet iparüzési adót, mert mentességet kapott. A tevékenysége ingatlan bérbeadás. Hogyan kell eljárni ebben az esetben, ha ott (Németország) nem is fizet IPA-t?

Álláspont: a pontos tényállás ismerete hiányában, elvi álláspont.

A vállalkozó a Htv. alkalmazásában iparüzési tevékenységet azon önkormányzat illetékességi területén végez, ahol székhellyel [52. § 41. pont], telephellyel [52. 31. pont] rendelkezik, függetlenül attól, hogy tevékenységét részben/egészben székhelyén, telephelyén kívül (is) folytatja. A vállalkozónak mind a bérbe adott (bérbeadási tevékenység kifejtése okán), mind a bérbe vett (valamely gazdasági tevékenység gyakorlás színtere) ingatlan fekvése szerinti településen általános telephelye [Htv. 52. 31. pont a) alpont] van.

Ha a vállalkozó több önkormányzat illetékességi területén vagy külföldön végez iparüzési tevékenységet, akkor az adó alapját – a tevékenység sajátosságaira leginkább jellemzően – a Htv. a mellékletében meghatározottak szerint meg kell osztania [Htv. 39. § (2) bekezdés].

A Htv. 52. § 61. pont első mondat második fordulata alapján a „külföld” az adóalap-megosztási kötelezettség szempontjából egy „telephelynek” számít, függetlenül attól, hogy a vállalkozó tevékenységét több állam területén vagy/és egy állam több településén folytatta. Az adóalap-megosztási kötelezettség akkor is fennáll, ha a vállalkozónak magyarországi székhelyén kívül csak külföld tekintendő telephelynek az adóévben.

A vállalkozót a **külföldi telephelyre az adóalap megosztásán kívül további eljárási kötelezettség** (bejelentkezés, bevallásbenyújtás, adófizetés) **nem terheli**. [Nem releváns, hogy a belföldi illetőségű vállalkozót Németországban terheli-e és mely adónemben adófizetési kötelezettség az iparüzési adókötelezettsége szempontjából. Megjegyzem, Németországban a helyi iparüzési adónemhez hasonló adónem volt, de néhány éve megszűnt!] (A külföldi telephelyre történő adóalap-megosztás azonos azon belföldi székhely/telephely szerinti településre történő adóalap-megosztással, amelynek önkormányzata nem vezette be az iparüzési adót az adóévre.)

A kérdésben leírtak alapján vélelmezem, hogy a belföldi székhelyű vállalkozásnak van Németországban („külföldön”) Htv. 52. § 31. pont a) pontja szerinti telephelye. Így a vállalkozási szintű iparüzési adóalapot a magyarországi székhelye, telephelye(i) és a „külföld egésze” (telephelye) között kell megosztania. Fő tevékenységként ingatlanbérbeadási tevékenységet végző vállalkozás esetén, ha vállalkozási szintű iparüzési adóalapja az adóévet megelőző évben a 100 M Ft-ot

a) meghaladta, akkor komplex [Htv. Mell. 2.1. pont]

b) ha nem haladta meg, akkor jellemzően eszközérték-arányos [Htv. Mell. 1.2. pont] megosztási módszert köteles alkalmazni.

Az adóellenőrzést végző (székhely, vagy mo-i telephely szerinti) önkormányzati adóhatóságnak elsőként – a bekért, rendelkezésre álló iratok (pl. főkönyvi kivonat, bérleti szerződések, számlák, stb.) alapján – indokolt az adóévi vállalkozási szintű iparüzési adóalap egyes

komponensei [nettó árbevétel és azt csökkentő tételek (pl. anyagköltség) Htv.-beli szabályoknak való megfelelését az adóbevallás tartalma összevetésével ellenőrizni.

Második lépésben a vállalkozó által „választott” megosztási módszer Htv.-beli szabályoknak való megfelelését kontrollálni a pontos tényállás ismeretében.

Harmadik lépésben az alkalmazott megosztási módszer levezetését, számítások menetét rögzítő adózói dokumentumokat vizsgálni és értékelni kell, hogy **a településre kimutatott adóalapprész** – a településhez rendelt eszközérték, míg komplex megosztás esetén személyi jellegű ráfordítás is – volumene, aránya megfeleltethető-e a Htv.-beli követelményeknek.

2. Az Art. 220. §-a alapján milyen típusú kötelezettség megszegése szankcionálható?

Válasz:

Az Art. 220. §-a a mulasztási bírság megállapításának általános szabályát rögzíti. Ez azt jelenti, hogy minden olyan speciális tényállás, amelyet az Art. külön szabályoz és az önkormányzati adóhatósági eljárásban szóba jöhet, így

- hiánypótlásra felhívás kötelező alkalmazása [221. §]
- iratmegőrzési kötelezettség szabályainak megsértése [228. §]
- adóbeszedési kötelezettség megsértése idegenforgalmi adóban [232. §]

kivételével az Art. 220. §-a NEM alkalmazható.

Az Art. 220. §-án alapján kiszabható mulasztási bírság tipikus tényállásai:

- az adategyeztetési eljárás során történő adatszolgáltatás nem teljesítése,
- önadózás adónem esetén a bejelentkezési kötelezettség elmaradása,
- adatbejelentési, adóbevallási kötelezettség késedelmes teljesítése, kivéve, ha az adózó késedelmét kimenti
- adatbejelentési, adóbevallási kötelezettség valótlan adattartalommal történő teljesítése.

3. A bíróságok 4 soros, jogszabályi alapot nem tartalmazó kérelmére ki kell-e adni az adó- és értékbizonyítványt? A megkeresésekben szerepel, hogy polgári peres (pl. házassági vagyonszétválás megszüntetéséhez vagy az ingatlan értékétől függő bírósági kijelöléshez szükséges az ingatlan értékének ismerete.) Ha a bíróság kizárólag a Pp.-re hivatkozva kéri az adó- és értékbizonyítványt, akkor kiadható?

Vélemény:

Az 1991. évi XX. (ún. hatásköri) törvény 140. (2) bekezdés d) pontja szerint a jegyző adóügyi feladat- és hatáskörében „külön jogszabály rendelkezése alapján, az ügyfél kérelmére vagy hatóság megkeresésére adó- és értékbizonyítványt állít ki”.

Az elmúlt 2 évtizedben a dőlt betűs normaszöveg kapcsán – figyelemmel az időközben hatályosult más jogszabályok rendelkezéseire is - az adó- és értékbizonyítvány kiállításához kétféle jogértelmezés (és így eltérő gyakorlat) alakult ki:

- „szigorú” (tétéles jogi szabályozáson nyugvó, logikai jogértelmezés): az ügyfél kérelmének vagy a hatóság megkeresésének (pl. önálló bírósági végrehajtó [Vht. 140. § (1)] konkrét jogszabályhelyen kell alapulnia,
- „megengedő” (nyelvtani jogértelmezés): külön jogszabály rendelkezése alapján, vagy az ügyfél kérelmére, vagy hatóság megkeresésére.

A 2019. évi Önkormányzati Költségvetési és Adókonferencián a Pénzügyminisztérium szakfőosztálya által képviselt álláspont rövidített kivonata:

„Az adó- és értékbizonyítvány kiállítása nem az Art. értelmező rendelkezése szerinti adóügy, a jegyző eljárása során az Ákr. rendelkezéseit alkalmazza.

Adó- és értékbizonyítvány kiadására irányuló eljárás:

- ügyfél kérelmére (Ákr. szerinti hatósági ügy), határozatként, önállóan fellebbezhető;
- hatóság megkeresésére, ún. szakhatósági állásfoglalásként, önállóan nem fellebbezhető, vitatni az alapeljárásban hozott döntés elleni jogorvoslatban lehet;
- törvényi kötelezésen (pl. a hagyatéki eljárásban) alapul.”

A bíróság, az ügyészség (nem hatóság, nem ügyfél) ingatlanra vonatkozó adó- és értékbizonyítvány kiállítására irányuló „megkeresése” feladatai ellátásához szükséges, így annak (esetleges) nem teljesítése nehezen védhető.

4. Sávós adózás választása esetén [39/A. §], ha a vállalkozó év közben KIVA alannyá válik, kötelező-e neki benyújtani év közben KIVA alanyiság keletkezése miatti záró HPA bevallást? (2 adóéve keletkezik-e?) Vagy a sávós adózás választása egész évre szól és ez felülírja a KIVA keletkezés tényét?

Válasz:

Nem magánszemély vállalkozó esetén adóév a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.) szerinti beszámoló adataira épülő adó és adó jellegű kötelezettségek tekintetében az Szt. szerinti üzleti év [Art. 7. § 3. pont]. A kiva alanya - a fiókteleppel nem rendelkező külföldi vállalkozót és a belföldi üzletvezetési hellyel rendelkező külföldi személy kivételével - az Szt. hatálya alá tartozik [a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (Katv.) hatálya alá tartozik (15. § (2) bekezdés)].

A Katv. 19. § (1) bekezdés első mondata szerint a kisvállalati adó szerinti adóalanyiság a választás NAV-hoz történő bejelentését követő hónap első napjával jön létre. Hivatkozott bekezdés harmadik és negyedik mondata szerint a kiva-alanyiság keletkezése napjával önálló üzleti év kezdődik, míg az üzleti év kezdetét megelőző nappal, mint mérlegfordulónappal üzleti év zárul, mely üzleti évről az adóalanynak az Szt. általános szabályai szerint kell beszámolót készíteni és közzétenni. A Katv. 22. § (1) bekezdés első fordulata szerint a kiva-alany a kisvállalati adó alapját és az adót adóévenként állapítja meg.

Idézett jogszabályhelyek összefüggései alapján, ha a vállalkozó a naptári év során a (társasági adóból) Katv. hatálya alá kerül (kiva-alannyá válik), akkor az „áttérés” naptári évében két üzleti éve, s annak következtében két önálló iparüzési adóéve van. A vállalkozónak mint az iparüzési adó alanyának mindkét adóévre – az egyes üzleti évekre közzé tett számviteli beszámoló alapján – külön-külön kell az iparüzési adóalapot és adót megállapítania és bevallania.

(Megjegyzem, egy vállalkozó évközi valamely központi adónem szabályainak hatálya alá való bekerülése, illetve onnan való kikerülése iparüzési adóalanyisága fennállását nem, de iparüzési adókötelezettségét érintő változást – jelen esetben a naptári évben 2 adóév - eredményez. Ehhez kapcsolódik az adóévenkénti eljárási kötelezettségek teljesítésének külön rendje.)

A naptári éven belül

- az „*első adóévről*” „*záró*” iparüzési adóbevallást – a korábban választott adózási mód [Htv. 39/A. §] alkalmazásával - kell benyújtani, az üzleti év mérlegfordulónapját követő 5. hónap utolsó napjáig, ebben nem kell adóelőleget rögzíteni.
- a „*második adóévről*” az iparüzési adóbevallást – Htv. 39/A. § vagy Htv. 39/B. § alkalmazásával, a Htv.-beli feltételek teljesülése mellett - az általános szabály [Art. 2. mell. II/A/1/a) pont] alkalmazásával kell benyújtani, ebben az előlegfizetési időszakra adóelőleget kell rögzíteni, figyelemmel a Htv. 41. § (5) bekezdés b) pontjára.

dr. Kovács Attila